

Джон Уиндъм

ЧОКИ

София, 2019

John Wyndham
Chocky

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

Chocky© Estate of John Wyndham, 1968

© Теодора Давидова, превод, 2019
© Издателство „Изток-Запад“, 2019

ISBN 978-619-01-0388-2

Д Ж О Н У И Н Д Ъ М

Ч О К И

Превод от английски
Теодора Давидова

1

За Чоки научих през пролетта на същата година, в която Матю навърши дванадесет години – към края на април или може би началото на май. Така или иначе, сигурен съм, че беше през пролетта, защото в онзи съботен следобед седях под навеса в градината и без особен ентузиазъм смазвах косачката за трева, когато чух отвън гласа на Матю точно под прозореца. Изненадах се; не предполагах, че е наблизил, но без съмнение това бе той – и явно раздразнен. Отговаряше някому, а след малко, вече ядосан, рече:

– Откъде да знам защо? Така е и толкова.

Сметнах, че е довел да играят в градината някой от приятелите си, чиито въпроси не стигаха до мен. Чаках да чуя гласа на другия, но така и не го дочаках. Не мина много и Матю, този път много по-спокойно, каза:

– Времето, за което Земята прави едно завъртане около оста си, се нарича ден. В него има 24 часа и...

Момчето замълча, сякаш някой, чийто глас отново не чух, го прекъсна. И той пак повтори:

– Откъде да знам. Пък и не разбирам защо да е по-удобно 32 часа. Във всеки случай всеки знае, че денонощието има 24 часа, а седмицата – седем дни...

Изглежда, отново го прекъснаха. Матю възрази:

– Е, защо седем да е по-глупаво число от осем...

Очевидно и този път не го доизслушаха, защото след известно мълчание момчето продължи:

– Кой ли пък ще иска да дели седмицата на половини и четвъртини? И защо? В седмицата има седем дни и толкова. А четири седмици правят месец и в него обикновено има 30 или 31 дни... Не, никога 32. Какво си се хванал за това 32... Да, разбирам, но не ни трябва седмица от осем дни. Освен това Зе-

мята прави една обиколка около Слънцето за 365 денонощия и никой не може да раздели това време точно на половини и четвъртини.

Любопитството ми бе така привлечено от чудноватия едноразговор, че не устоях и непредпазливо подадох глава през прозореца. Времето бе слънчево, а тук край навеса беше сенчесто и топло. Матю седеше на обърната с дъното нагоре кутия за семена, облеган на тухлената стена точно под мен, така че виждах само върха на русокосата му глава. По всяка вероятност той гледаше към ливадата и хресталака отсреща. Никъде не се виждаше който и да е от приятелите му или поне мястото, където можеше да се крие.

Матю обаче продължи:

– В годината има 12 месеца и... – маъкна и наклони леко глава, сякаш се вслушваше. Напрегнах докрай слуха си, но не можах да доловя дори шепот.

– Никак даже не е тъпо – възрази той. – Така е, защото не можеш да вместиш в годината месеци с еднакъв брой дни – дори ако...

Отново се спря, но този път гласът, който го прекъсна, се чу съвсем ясно. Колин, момчето на съседите, се провикваше от тяхната градина. Съсредоточеното изражение на Матю мигновено се изпари. Той изкрещя нещо в отговор на приятеля си, скочи и се спусна към дупката на живия плет отсреща.

Седнах отново пред косачката, но бях смутен; скоро обаче обичайната глъчка, която момчетата вдигаха в съседната градина, ме поуспокои.

Бях забравил случката, но още същата вечер, когато децата се качиха да си легнат, се сетих за нея. Обзе ме смътна тревога. Не ме плашеше толкова фактът, че момчето си говореше самод, защото в края на краищата всяко дете го прави. Разтревожи ме упоритостта, с която Матю приемаше присъствието на определен събеседник и темата на разговора им. Накрая не издържах и попитах Мери:

– Скъпа, забелязала ли си нещо странно... не, не точно странно... нещо необичайно в поведението на Матю напоследък?

Мери отпусна плетката си и ме погледна.

– О, значи и ти си забелязал? Макар че „странно“ не е точната дума. Слушаше нещо невидимо или си говореше сам, нали?

– Ами говореше... всъщност и двете. Откога е тази работа? Тя се замисли.

– За първи път го забелязах преди две-три седмици.

Кимнах. Не се учудих. Всъщност не се виждах много-много с децата през седмицата. Мери продължи:

– Не си струва да се безпокоиш. Просто детски фантазии. Помниш ли как преди време си въобразяваше, че е лека кола, завиваше край ъглите, сменяше скоростите на стръмните места, натискаше спирачката, когато спираше. За щастие, мина бързо. Сигурно и това няма да продължи дълго.

В гласа ѝ се долавяше повече надежда, отколкото увереност.

– Не си ли разтревожена? – попитах.

Тя се усмихна:

– О, боже мой, не. Той е съвсем добре. Повече се тревожа за нас.

– За нас?

– Започвам да мисля, че ще ни споходи някоя нова Пиф или нещо от този сорт.

Бях ужасен и сигурно така съм изглеждал. Тръснах глава.

– О, не! Дори не го казвай. Само не Пиф! – възразих аз.

С Мери се запознах преди 16 години и година след това се оженихме.

Запознаването ни може да се нарече съвършена случайност или изключително хитро обработен от съдбата ход. Така или иначе, нищо необикновено нямаше в тази среща. Нито аз, нито пък Мери и до днес можеше да си спомни изобщо някой да ни е запознал.

По това време след усърдна работа в продължение на няколко години във фирмата „Ейнсли и Толбой – експерт-счетоводители“ на „Бедфърд Скуеър“ бях повишен в младши съдружник. Сега вече не помня добре дали защото исках да отпразнувам успеха си, или защото бях преуморен от работа, но

бях решил да прекарам лятната си отпуска колкото се може по-далеч от служебното ежедневие. А може би – и заради двете. Във всеки случай копнеех за свежи гори и ливади.

На теория светът беше открит за мен. Но на практика бях зависим от средствата, малкото време, с което разполагах, и от възможностите, които съществуваха за пътуване извън Европа. Но и в Европа има къде да се отиде.

В началото ме съблазни пътуването с кораб по Егейско море. Примамваха ме окъпаните в слънце острови сред лазурното море, а в ушите ми звучаха песни на сирени. За нещастие, оказа се, че всички места, освен недостъпните за мен първокласни билети, са ангажирани от миналия октомври.

Можех да поскитам безгрижно из Европа и сам; но си дадох сметка, че за неосведомен и с ограничени познания по френски език пътешественик като мен това надали е най-доброто решение за малкото време, с което разполагах.

И в крайна сметка като много други хора се спрях на възможностите, които дава пътуването с туристическа група; та нали опитни екскурзоводи ви показват редица интересни неща по пътя. Върнах се на мисълта за Гърция, но съобразих, че дори да изминавам по 100 мили дневно, времето щеше да ми стигне само за отиване и връщане. Ето защо, макар и неохотно, отложих разглеждането на красотите на Гърция за по-далечно бъдеще и се спрях на великолепието на древния Рим, което бе по-достъпно.

По същото време Мери Бозуърт е била човек без всякакви ангажименти. Току-що завършила семестриално история в Лондонския университет и надявайки се да получи диплома, правела планове как най-добре да я използва – ако ѝ я дадат, разбира се. Заедно с Мелиса Кемпли, нейна състудентка и приятелка, решили, че след усилените занимания в университета през лятната ваканция могат да попътуват в чужбина, не само да си починат, но и да разширят познанията си. Момичетата имали известни разногласия по въпроса кои места отговарят най-добре на целта им. Мери настоявала за наскоро отворилата вратите си за западни туристи Югославия. Мелиса пък държала на Рим, защото за нея пътуването било нещо като посещение на свети места. С един замах отхвърлила съмненията на

Мери за смисъла на подобно поклонение с туристически автобус. Посещение на свети места, бе изтъкнала тя, с водач, който ще задълбочи познанията ти за света, в много отношения е не по-лошо и е дори по-препоръчително от пътуване с цяла кавалкада ездачи, които се забавляват със съмнителни историйки по пътя. Последна дума в спора им имал служителят в туристическата агенция, към която се обърнали; той ги предупредил, че по необясними причини визите за Югославия се бавят много. И така окончателното решение било в полза на Рим.

Два дни преди заминаването Мелиса се разболяла от заушка. Въпреки усилията на Мери да намери приятелка, която да пътува с нея вместо Мелиса, никой не се съгласил да тръгне на път толкова набързо. Накрая, твърде неохотно, Мери заела мястото си в групата, която на всичкото отгоре не била и по вкуса ѝ.

И така, след поредица от спънки и компромиси, ние с Мери и още двама и петима други туристи се настанихме в розово-оранжевия автобус, на чиито стени отвън блестяха големи златни букви „Гоу Плейсис Туърс Лимитед“, и поехме на юг към Европа.

Но до Рим така и не стигнахме.

Първата нощ отседнахме в един невзрачен хотел на няколко мили от езерото Комо, където удобствата бяха под всякаква критика, а храната – направо противна. Когато на следната утрин се събудихме, времето беше чудесно, но докато наблюдавахме как слънцето прогонва мъглите от ломбардските хълмове, разбрахме, че сме загазили. Представителят на фирмата, шофьорът и автобусът бяха изчезнали през нощта.

След оживено обсъждане решихме да изпратим спешна телеграма до седалището на фирмата, но отговор все не идваше.

Времето течеше, а настроението не само на туристите, но и на собственика на хотела се влошаваше. Оказа се, че очаква друга група за следващата нощ. Когато хората пристигнаха според уговорката, настъпи истински хаос.

Последваха ожесточени разpravии. Стана ясно, че Мери и аз, единствените несемейни, нямаме никакъв шанс да получим легла за през нощта. Затова пък никой не ни попречи да съберем по две кресла в ресторанта и да пренощуваме там. Все пак така беше по-удобно, отколкото на пода.

На следващата сутрин все още нямаше никакво съобщение от туристическата фирма. Изпратихме втора, по-тревожна телеграма. С известно закъснение успяхме да получим малко кафе и кифли. Докато закусвахме, казах на Мери:

– Така доникъде няма да стигнем.

– Какво мислите, че се е случило? – попита тя.

Свих рамене.

– Може да се предположи, че агенцията е фалирала и нашите хора, успели някак да подушат какво става, са използвали случая да офейкат.

– Искате да кажете, че няма никакъв смисъл да чакаме тук?

– Абсолютно никакъв – И като оставих тази тема, попитах: – Имате ли някакви пари?

– Боя се, че са съвсем недостатъчни за билет до вкъщи. Около 5–6 лири и 4000 лирети. Не мислех, че ще ми са нужни повече.

– Аз също. Имам около 10 лири и няколко лирети. Какво ще кажете, ако се опитаме да направим нещо?

Тя се огледа. Някои обсъждаха положението негодуващи, други бяха потънали в мрачни мисли.

– Добре – съгласи се тя.

Взехме куфарите си и седнахме край пътя да чакаме автобуса. Той ни откара до малък град. Намерихме гарата и си купихме билети до Милано. Английският консул там не ни се зарадва много, но като разбра, че искаме да ни заеме пари колкото да се приберем до дома, си отдъхна.

През пролетта на следващата година се оженихме. Дойдоха толкова много роднини на семейство Бозуърт, че и сега за сватбеното тържество си спомням като за истински кошмар.

Родителите ми бяха починали преди 2–3 години и имах само няколко близки родственици, така че на церемонията семейство Гор бе представено от един чичо, една леля, най-добрия ми приятел Алан Фрум, старшия ми съдружник и още няколко приятели. Групата на семейство Бозуърт изпълни цялото останало пространство в черквата. Освен родителите на Мери тук беше най-голямата ѝ сестра Джанет със съпруга си, четирите си деца и с явни признаци и за пето; другата ѝ голяма сестра Пейшънс, която имаше три деца; братята ѝ Едуард

(Тед) и Франсис (Франк) с жените и неизброимите си деца, тълпи от не по-малко плодовици чичовци, лели, братовчеди, приятели и познати, така че вътре приличаше на нещо средно между детски ясли и училище. Тъй като моят тъст женеше последната си дъщеря, възползва се от случая да направи сватбата „както трябва“ – и без съмнение успя.

В желанието си да дойдем малко на себе си от тържество-то, решихме да осъществим мечтата си от предишната година и прекарваме медения си месец в Югославия и на гръцките острови.

Когато се върнахме, настанихме се в малка къща в Чеснът – място, което беше прекалено достъпно за всички клонове на фамилията Бозуърт.

Още докато купувах къщата, имах смътното чувство, че правя грешка, но тогава го отдадох на предразсъдъците си. Не бях раснал в голямо семейство и животът между толкова много роднини ми бе чужд, а и малкото, което видях от него, не ме заплени кой знае колко. Но заради Мери бях решил да се опитам да бъда достоен член на клана. Тя беше свикнала с него и няма да се чувства толкова самотна, докато ме няма, мислех си аз.

Намерението ми беше добро, но както се оказа по-късно – напълно погрешно. Скоро стана ясно, и то не само за мен, че не съм много подходящ за живот в такова голямо семейство, макар че ако не бяха някои обстоятелства, може би щях да намеря мястото си в него.

През първата година на нашия брак Джанет роди петото си дете; бяха я чули да споменава и за шесто, понеже цифрата била хубава и завършена. Другата ѝ сестра Пейшънс скоро щеше да попълни четвъртото място на своя квартет. Същата година Мери стана за трети път леля и по линия на брат си Франк. Получи покана да стане кръстница на тримата нови членове на рода, но в същото време не откриваше каквито и да било признаци, че самата тя ще има бебе.

Втората годишнина от нашата сватба наближи и отмина, без нещата да се променят. Освен с домашния лекар Мери се съветва със специалист, но тъй като ѝ се сторил неубедителен, отиде при друг. Той също я уверил, че няма място за тревога... но тя не спираше да мисли само за това.

Аз лично никак не се притеснявах. И двамата бяхме млади, животът беше пред нас: защо да бързаме. Имахме достатъчно време пред себе си. Мисълта за още няколко години без ангажименти и грижи ми се нравеше. Обясних всичко това на Мери.

Тя като че ли се съгласи, но не съвсем. Дори създаде впечатлението, че ми е благодарна за това, че се правя на безразличен, но на нея всъщност ѝ е ясно колко се тревожа. Не я убеждавах повече, за да не излезе, че се страхувам от нещо и затова я успокоявам.

Не разбирам жените. Никой не може да ги разбере. А те самите – най-малко. Защо е така, не знам. Мисля, че и те не могат да обяснят защо желанието на повечето от тях е да родят бебе веднага след сватбата; дали това е чисто биологична необходимост или до известна степен се дължи по-скоро на стремежа им да оправдаят очакванията на близките, да докажат сами на себе си, че са пълноценни, да затвърдят авторитета си, да утвърдят себе си, да се почувстват зрели, да бъдат като всички други, да издържат в съревнованието със съседите. Каквото и да е съотношението на тези и някои други фактори, взети заедно, те представляват сериозна дилема, която всяка жена трябва да реши посвоему. Няма никакъв смисъл да изтъкваме, че някои толкова забележителни представителки на този пол – Елизабет I и Флорънс Найтингейл положително нямаше да достигнат тези върхове, ако бяха станали майки. В известен смисъл е по-добре изобщо да не се захваща човек с тази работа. Но в нашия свят, макар че и без това има достатъчно деца, хората все още мечтаят за тях.

Започнах силно да се тревожа.

– Мери страшно се измъчва – споделих с най-близкия ми приятел Алан Фрум, – и то напразно. Специалистът я уверява, че всичко при нея е наред, при мен – също. Тези непрестанни намеци отвсякъде са отвратителни. Целият семеен кръг е претъпкан с дечурлига. За нищо друго не мислят и само за това говорят. Сестрите и снахите ѝ продължават да раждат, а и приятелките ѝ само с това се занимават. Раждането на всяко дете я кара да се чувства все по-малоценна и потисната. Просто не знам докъде ще стигне така. Сигурен съм, че тя вече не знае

защо толкова много иска това бебе: заради себе си или заради другите. Вечно е в напрежение. Движи се в кръг на отдавна омъжени жени, за които да имат колкото се може повече деца е въпрос на чест, това прави контакта ѝ с тях все по-труден; чувства се излишна и като че не на мястото си.

Щеше да е много по-лесно, ако беше независим човек. Щастлива е, когато прилича на другите, а не може... Всичко това я съсипва, съсипва и мен...

Алан ме прекъсна:

– Сигурен ли си, че гълкуваш вярно нещата, драги? Искам да кажа, толкова ли е важно дали тя иска бебето заради себе си, или заради хората наоколо? Важното е, че тя иска бебе, и то много силно. Струва ми се, че има само едно решение.

– Но боже мой, мислиш ли, че не сме опитвали, и с кого не сме се съветвали...

– Тогава не остава нищо друго, освен да приемеш другата алтернатива, нали?

Така осиновихме Матю.

За известно време сякаш бяхме намерили разрешението. Мери го обожаваше, пък и той ѝ отвори много работа. Освен това ѝ даде възможност да говори за бебета на равна нога с всички други.

Дали беше равна наистина? Не, не съвсем... Започна да усеща, че на някои бебета се гледа с по-добро око, отколкото на други. И когато отминаха първите трепети и вълнения, тя сякаш разбра, че връзката ѝ с групата на майките е само повърхностна и че те не я смятат за пълноценна майка. Държаха се с нея мило, но в отношението им едва забележимо се прокрадваше изтънчена смесица от съчувствие и женска злоба...

– Местим се – казах шест месеца по-късно на Алан.

Той ме погледна за миг с вдигнати вежди:

– Къде?

– Намерил съм едно място в Хиндмиър, Съри. Къщата е хубава, малко по-голяма, сред природата и по-нависоко. Казват, че въздухът бил по-добър.

Той кимна:

– Разбирам – И отново кимна: – Добра идея.

– Какво има да разбираш?

– Това е на другия край на Лондон. Целият град ще я дели от грамадната ѝ фамилия. Какво е мнението на Мери?

– Не е във възторг – в последно време нищо не може да я въодушеви... но няма нищо против да опитаме – замълчах, а после добавих: – Не виждам какво друго бих могъл да направя. Имам отвратителното чувство, че още малко, и няма да издържа. Сега ще се отдалечи поне от влиянието им. Нека цялото ѝ семейство тъне в собствената си плодовитост. Това ще ѝ даде възможност да стъпи сама на краката си. На новото място никой няма да знае, че Матю не е нейно дете, освен ако тя сама не реши да го каже. Струва ми се, тя започва да го осъзнава.

– Най-доброто, което можеш да направиш.

Така се и оказа. Преместването сякаш вдъхна живот на Мери. След няколко седмици тя започна да се съвзема, да участва във всичко, запозна се с нови хора, зае мястото, което ѝ се полагаше в живота.

Нещо повече, след около година се появиха и първите признаци, че ще имаме бебе.

Аз бях този, който трябваше да съобщи на вече двегодишния Матю, че си има сестричка. За мое голямо удивление той изведнъж се разплака. Доста трудно ми беше да му обясня, че всъщност това е почти същото, като да си имаш малко агънце. Той обаче бързо свикна с мисълта за бебето и скоро започна да се отнася към Поли с голяма отговорност.

Станахме едно спокойно, щастливо четиричленно семейство, с изключение на онзи период, в който при нас беше и Пиф – и бяхме почти петима.